

CONTROLEORGaan OP DE POLITIE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
SAT Justitie	DA190018		4 december 2019

Betreft: advies betreffende het Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 11, § 3 en artikel 12, § 5 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie en modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank

Het Controlegeorgaan op de politie informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controlegeorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna "WGB"), inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid artikel 4 § 2, 4^e lid (hierna "WOG").

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de aanvraag van de Minister van Justitie, ontvangen op 12 oktober 2019, op grond van voormelde WGB betreffende "*het voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake informatisering van justitie en modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken*", hierna "het ontwerp";

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controlegeorgaan.

Brengt op 4 december 2019 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4, § 2, 4^e lid WOG bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de AVG voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2^o, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan.

2. Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de geïntegreerde politie (zie artikel 236 §2 WOG, artikel 36.4 AVG en artikel 28.2 LED). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politie in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet operationele verwerkingen) en 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB³. Daarnaast heeft het COC ook een ambtshalve adviesopdracht voorzien in artikel 236 §2 GBW en een algemene voorlichtingsopdracht van het brede publiek, betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de materie van het privacy – en gegevensbeschermingsrecht, voorzien in artikel 240 WGB.

3. Wat betreft in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 WPA⁴.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna 'Richtlijn politie-justitie' of 'LED').

³ Artikel 59 § 1, 2°, tweede lid, WGB.

⁴ Artikel 236 § 1, WOG.

4. Het Controleorgaan is tot slot, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB, de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 WPA en elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend.⁵

II. Voorwerp van de aanvraag

5. Het voorwerp van de aanvraag heeft betrekking op het ontwerp van Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 11 § 3, en artikel 12 § 5 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie en modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank (hierna "ontwerp-KB"). Dat ontwerp-KB moet nadere invulling geven aan de categorieën van gegevens die worden opgenomen in het geïntegreerd register voor opvolging, begeleiding en controle van personen die het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijke beslissing, een jeugdbeschermingsbeslissing of een interneringsbeslissing en die, mits het naleven van voorwaarden, in vrijheid zijn, in vrijheid werden gesteld of in vrijheid zijn gelaten.

III. Bespreking van de aanvraag

6. Artikel 2 heeft betrekking op de categorieën van persoonsgegevens betreffende de persoon die het voorwerp uitmaakt van een strafrechtelijke beslissing, een jeugdbeschermingsbeslissing of een interneringsbeslissing en die, mits het naleven van voorwaarden, in vrijheid is, in vrijheid werd gesteld of in vrijheid is gelaten. Artikel 2.b somt de persoonsgegevens op die nodig zijn voor de opvolging en controle van de voorwaarden, die verwerkt worden in het Geïntegreerd voorwaardenregister. Onder punt 4 gaat het onder meer om "*de gegevens betreffende de levenswijze die verband houden met de opvolging van de naleving van de voorwaarde*". In het verslag aan de Koning vermeldt de commentaar bij dat punt 4: "*De aanduiding van personen of bezochte plaatsen heeft tot doel om te weten of de persoon andere personen of plaatsen van bedenkelijk allooï frequenteert. Het zijn uiteraard maar eerste gegevens die door anderen dienen te worden bevestigd*" (eigen onderlijning). Deze gegevens zullen in de praktijk onder meer en in belangrijke mate vanuit de politie aangeleverd worden.

Wanneer niet-gevalideerde gegevens in het register worden bijgehouden, dient het niet-gevalideerd karakter van die gegevens minstens duidelijk te blijken uit de registratie ervan. De bevoegde overheden

⁵ Artikel 236 § 3, WOG.

zijn immers gehouden alle redelijke maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat persoonsgegevens die onjuist, onvolledig of niet meer actueel zijn, niet worden doorgezonden of beschikbaar worden gesteld. Volgens de beginselen van verwerking controleert iedere bevoegde overheid, voor zover mogelijk, de kwaliteit van de persoonsgegevens voordat de gegevens worden beschikbaar gesteld. Voor zover mogelijk wordt bij de doorzending van persoonsgegevens te allen tijde de noodzakelijke aanvullende informatie toegevoegd aan de hand waarvan de ontvangende bevoegde overheid de mate van juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van persoonsgegevens kan beoordelen (artikel 32 §2 WGB).

7. Wat de "*politie vaststellingen*" (eigen onderlijning) betreft (cf. ontwerp art. 2 §1, b, 5) wijzen de gebruikte bewoordingen op zgn. harde (gevalideerde) informatie en persoonsgegevens die op proces-verbaal worden gezet. Dat blijkt ook uit het verslag aan de Koning: "*De vaststellingen met betrekking tot het niet naleven van de voorwaarden maken het voorwerp uit van een door de politie opgesteld proces-verbaal en worden in het Geïntegreerd register van voorwaarden geregistreerd, derwijze dat zowel de overheden als de diensten gelast met de opvolging hiervan geïnformeerd worden*".

Wat de "*nieuwe misdrijven waarvan de persoon verdacht wordt sinds de registratie van de beslissing in het Geïntegreerd voorwaardenregister tot het einde van de beslissing waarvan hij het voorwerp uitmaakt*" betreft vermeldt het verslag aan de Koning het volgende: "*Ten slotte is er de verwerking van gegevens rond verdenkingen bij nieuwe inbreuken. De doelstellingen van deze verwerking betreffen de realtime informatie van de bevoegde overheden en, voor zover deze mededeling het gerechtelijk onderzoek niet in gevaar brengt, om zo snel mogelijk het werk met de rechtzoekende naar de feiten te starten. De registratie van het vermoeden tot het plegen van nieuwe inbreuken is eveneens gekoppeld aan de vaststelling door de politiediensten op basis van een proces-verbaal*". Hieruit moet worden afgeleid dat het opnieuw handelt om harde/gevalideerde informatie die op proces-verbaal wordt gezet. Zachte informatie opgenomen in informatierapporten zullen dus niet in het Geïntegreerd Voorwaardenregister worden opgenomen. Hierover mag geen enkele onduidelijkheid (blijven) bestaan, niet enkel omdat het voor de politie evident belangrijk om weten is, maar vooral is die duidelijkheid noodzakelijk in het licht van het legaliteitsbeginsel en de voorzienbaarheid van de wet. Het komt de steller van het ontwerp toe, voor zover de interpretatie van het COC niet zou stroken met de doelstellingen van de steller van het ontwerp KB, hierin klaarheid te brengen in het KB zelf.

8. Betreffende slachtoffers, getuigen en derden vermeldt het verslag aan de Koning dat wanneer dit register gegevens van verdachten (bv. medeplichtigen) en van niet-verdachten (getuigen, slachtoffers, derden) bevat, het belangrijk is te onderstrepen dat de gegevens van de niet-verdachten afzonderlijk behandeld worden in het Geïntegreerd Voorwaardenregister, derwijze dat er geen verwarring zou bestaan voor de overheden en diensten die het register consulteren. Dit is in lijn met artikel 31 WGB (onderscheid tussen verschillende categorieën van betrokkenen) dat aan de verwerkingsverantwoordelijke oplegt, in voorkomend geval en voor zover mogelijk, een duidelijk

onderscheid te maken tussen persoonsgegevens betreffende verschillende categorieën van betrokkenen. De opdeling verdachten/niet-verdachten, die wordt gebruikt om de verschillende categorieën van personen aan te duiden, geeft geen toelichting over het verschil in behandeling tussen getuigen en derden, verschil dat nochtans wel uit het verslag aan de Koning blijkt. In dat verslag aan de Koning wordt met betrekking tot de gegevens van getuigen en slachtoffers, zonder verwijzing naar derden, immers het volgende gestipuleerd:

Bovendien, gegevens van slachtoffers of getuigen zijn enkel in het register verwerkt wanneer een voorwaarde er expliciet naar refereert (bijvoorbeeld, wanneer de voorwaarde aangeeft dat persoon X niet in contact mag komen met persoon Y die getuige is en/of deze te contacteren op een bepaald contactnummer of een bepaald elektronisch adres, of zich bevinden op minder dan Z afstand van zijn woonplaats, waardoor die gegevens substantiële opvolgingselementen worden). Deze voorwaardelijkheid van die gegevensverwerking blijkt niet uit de tekst van het ontwerp-KB zelf, en het is onduidelijk waarom deze geen betrekking op de verwerking van persoonsgegevens van derden heeft. Deze voorwaardelijkheid dient best in het KB zelf te worden opgenomen.

9. Ook zegt de Nederlandstalige versie van het ontwerp-KB niets over de foto van een slachtoffer of getuige, noch over de voorafgaande toestemming daarvoor. Gelet op het gestelde in het verslag aan de Koning gaat het COC ervan uit dat de Franstalige versie de enig correcte is en dat de foto van de getuigen, slachtoffer en derden, met toestemming, in het Geïntegreerd Voorwaardenregister wordt opgenomen. Onduidelijk is daarbij waarom die toestemming enkel zou gelden voor de getuige of het slachtoffer en niet de 'derde'.

10. In de Nederlandstalige tekst van het verslag aan de Koning wordt aan het einde van artikel 4 en bij het begin van artikel 5 verwezen naar artikel 5.f van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het betreft vermoedelijk een foutieve verwijzing die dient te worden aangepast, gezien men waarschijnlijk artikel 6.e bedoeld heeft (zoals correct vermeld in de Franstalige versie van de ontwerp-tekst).

Doorheen het ontwerp KB wordt tot slot ook steevast gesproken over "*gerechtelijk onderzoek*" daar waar wellicht ook het opsporingsonderzoek gevoerd door de bevoegde magistraat van het OM bedoeld wordt. Juridisch gezien is een 'gerechtelijk onderzoek' beperkt tot het onderzoek geleid door en gevoerd onder het gezag van een onderzoeksrechter. Beter ware hetzij daar telkens de woorden "*of het opsporingsonderzoek*" aan toe te voegen, dan wel de woorden "*gerechtelijk onderzoek*" te vervangen door de woorden "*vooronderzoek in strafzaken*".

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politionele Informatie,

verzoekt de aanvrager rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen;

verzoekt gevolg te geven aan het gestelde onder randnummers 6 tot en met 10.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 4 december 2019.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter,

(get.) Philippe ARNOULD

Frank SCHUERMANS

Lid van het COC

Membre du COC